

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Historiae ecclesiasticae saeculi ... XVI supplementum

Fecht, Johann

Francofurti et Spirae, 1684

VD17 VD17 3:315948Z

II.

[urn:nbn:de:bsz:31-122751](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122751)

I.

S. D. Reverende & clarissime vir, frater carissime.

Quas te mercatoribus Brunsvicensibus literas dedisse scribis, nondum mihi redditæ sunt. Quod meas, Spirâ, serò & non bonâ fide allatas, ostendis, doleo. Adjunxeram enim Carmina, ex Iconum D. Reufneri libro descripta, versibus quibusdam & ordine Epigrammatum mutato. Distichon eniam Effigiei adscriptum ita retexui:

Cum Davide DELLM celebrem: tenerâq; juventa

Doctrinâ profum: carus & ipse DEO.

Id mihi modestius & verecundius visum priore:

Tot meritis clarus sanctisq; laboribus, &c.

Quod si Carmina illa, Iconum libro inserenda, non recepisti, denuò descripta, per nondinas Francofurtia mittam. D. Cl. V. M. Josephi Langii amicitia mihi conciliata summas tibi gratias ago, ac vicissim illi proximâ occasione respondebo. Cl. V. D. D. Obrecht Chronicon superioris anni MDXC. alterum tibi mitto. Ad Jobinum rescripsi. Benè & feliciter vale. Postridiè Valentini, 15. Febr.

De Bernardo Jobino doceri cupio, an ipse sumptus editio num faciat.

David Chytræus.

II.

S. in Domino Jesu Christo, Reverende & doctissime Domine Doctor, frater in Christo suavissime.

Non equidem non agrè ferre possum, quòd rarius per literas colloqui possimus. Delitescò hic domi, ut claudus sutor, & cum in populosa degam civitate, tamen, more Antonii, in eremo mihi habitare videor. Legendo & scribendo tedium otii in nimis diuturno exilio vix lenire possum. Litera fratrum & amicorum paucorum quidem (✻ enim ñ duxoriam) magno tamen, quoties mittuntur, solatio sunt. Inter has tuas creberrimas videre vellem, neque ulla sine responso acceptu-

Uuuu 3

ptu-

pturus essem, imò & tuas evocarem crebrius, si tabellariorum commodorum facultas daretur. Partum abesse reor, quin annus effluerit integer, cum nullas abs te literas acceperim, neq; ullas ad te mittere potuerim. Merito nos invicem excusatos habemus, cum promptæ voluntati internunciorum desit obsequium, latu autem interrim difficile & molestum est. Spero autem, te cum conjugè & liberis tuis rectissime valere, & res tuas omnes in optimo statu versari, sicut ardentibus votis in quotidianis meis ad DEUM precibus, & tibi & omnibus meis benefactoribus, dulcibusq; in Christo fratribus, impetrare studeo. Ego, ut arthriticus, jam mediocriter, completo nunc, DEO sic laus, sexagesimo ætatis meæ anno, valeo, meiq; liberi & uxor similiter. Annonæ caritas inopiam facile nobis facit ex copia, quam bonorum pietas suggesserat: sed speramus in Domino, qui suorum pastor est, nec vel animam vel corpus fame perire patitur. Novembri Mense despondi meam filiam Annam viro honesto, Johanni Soidano, artium liberalium Magistro, qui Hoffmanni nostri Jo. Friderici filius & domi & in Italia aliquandiu instituit, & Theologiæ valde studiosus est, ministerq; Evangelii, ut spero, vel in Austria vel in Stiria futurus. Dicebat is, se apud tuam Humanitatem fuisse Clagenfurti, ab eaq; literas ad me transmittendas accepisse, sed per errorem postea Viennam perlatas, ubi adhuc hærent, & reversum se domum, curaturum, ut reciperet & mihi mitteret, quod nondum est factum. Ex quo enim hinc discessit in Stiriam, neq; sponsæ neq; mihi ullas scripsit literas. Spero autem fore, ut propediem scribat, & quo die nuptias sibi fieri cupiat, indicet. Spero fore, ut & te in illis nuptiis videam. O, mi frater, si possem tibi cor meum effundere, quàm afflictum illud videres, ob hoc, quod tam diu in exilio detineor, nec in vineam Domini ad labores publicos revocor. Sæpè videor mihi à DEO ipso rejectus, qui me nolit amplius inter suos habere operarios. Nisi hæc Ecclesia tam miserè lacerata & *ἀσκήσει* facta esset (nolunt enim, ut fertur, & quidem de consilio Doctoris Jacobi Andreae p. m. deinceps alere pastorem aut Superattendentem, sed consul etiam pastor & Superattendens, & consistorium in curia erit, cujus exemplum ex Argentinensi Ecclesia laudatur) nisi talis mutatio hujus Ecclesiæ facta esset, haud dubiè mihi locus in ea docendi datus esset. Nunc autem, ut Megarensis, nulla mei habetur hic ratio, nec etiam aliunde opera mea petitur, senectus, imbecilla præsertim, in Saxonja & alibi amicorum conatus retudit. In ducatu enim Lunenburgensi cum decretum in consistorio esset, ut ad Superattendentiam amplam vocarer, quidam intervenientes dixerunt, me propter podagricam senectutem tam amplum munus administrare non posse. Hisq; obtemperantes consistoriales, ad alium illud munus transtulerunt. Credo igitur, mihi in hac mea pathmo esse moriendum. Sed sancta DEI voluntas fiat. Scripsi tibi, fidelissimo fratri & amico (in quo hanc fiduciam meritò locatam habeo, quòd meos conatus, quibus Ecclesiæ prodesse cupio, juvare & promovere studeas) scripsi, inquam, eo animo, tibi ante bien-
 nium, me Hebraicam veritatem in Lutheri versione Bibliorum rectè expressam de-
 mon-

monstrare conatum ante multos annos, & ejus rei causa commentarios quosdam scripsisse, quos recognoscere & absolvere ante vitæ meæ finem percipiam, & cum in exilio nunc verfer, forsan opportunum illum fore laborem, si mihi Obadiæ contingerent, quorum beneficio victum & subsidia ad illum laborem habere possem. Accederent forsan nova latina versio, & utiles quædam annotationes, quod totum mellificium meum libenter tuo & tui similibus doctissimorum & pietate præstantium virorum judicio subjecturus essem. Ersi autem hæctenus à nullo, præterquam à te, spes aliqua auxilii & intercessionis apud præclaros Mæcenates facta est, tamen ejus laboris præludium quoddam hoc anno typis Laugingensibus subjeci. Libellum sc. Salomonis proverbiorum in locos communes digestorum, cum duplici latina translatione, una veteri correctâ, altera ex Lutheri germanica translata. Cumq; typographus, propter inopiam, sumptus ferre nequiret, ego impensas dedi, pro singulis sc. octonariis binos florenos, ita ut summa impensæ ad florenos septuaginta pervenerit. Habet enim liber ad 35. octonarios complicatorum foliorum. Ne igitur nimis exhaustirer, dedicavi librum illum tribus consociatis nostris provinciis, ob causas iis potissimum delectis, quas in dedicatoria epistola explicavi. Ubi igitur librum illum (sicut intra mensem expecto) accepero, mittam exemplaria ad proceres, & epistola etiam tuam in me benevolentiam de nova intercessione sollicitabo. Sed & hæc mihi viam ad te præparo, orans & obtestans, ut veterem amorem etiam ad hunc mihi fructum proferendum exuscites. Non peto copiam proceres gravantem, sed ita meam inopiam relevantem, ut ipsorum arario nullum incommodum afferat, & opus in schola & Republica datum beneficium pulchrè compenset. Si saltem impensas recepero à tribus illis provinciis, contentus ero. Exempla sunt 500. Si in tres fratres scholæ distribuere vellent, omnia mitterem. Facias me quæso certiore, quod tuum sit in hac parte consilium, & siquam voluntatem Dominorum animadverteris. Forsan gravabuntur, cum proximè acceperim amplum munus: sed si causæ dedicationis, in dedicatoria epistola explicatæ, illis expositæ fuerint, & simul innotuerit, quòd exiguum tantum ad impensas compensandas petam, benigna voluntate accipient.

Ut hæc tibi scriberem, DEUS mihi optimum hunc virum D. Theodorici Rosini, hinc cum fratribus expulsus, generum, civem Lengfeldensem in puriore Palatinatu, doctum & sincerrum, dedit nuncium. Eum ut, propter me, amanter amplectaris, rogo. Habet in Stiria & Carinthia ardua negotia, sicut ipsemet tibi significabit. Indigebit prætoris provincialis & aliorum Dominorum opera. Experieris eum optimum esse virum.

Nihil jam restat, Clarissime D. D. & Compater venerande, quàm ut generosum Dominum Paulum à Danhausen, prætorem provinciale, & generos. Dn. Ludovicum à Dieterichstein, & alios cum suis conjugibus: item Dn. M. Paulum Obrendorferum, Dn. Pastorem, imprimis tuam honestissimam conjugem ex me &

mea.

mea conjuge honorificè & amanter in Christo salutes, & ipse nobis & Christo ad nos Nestoreos prosperrime vivas. Data Ratisponæ, 27. Februarii, anno 1590. juxta veterem calculum.

R. *Claritatis tuae*

Observantissimus

Jeremias Hombergerus, D.

Mitto tibi chartam gratulatoriam expulsi hinc M. Abrahami, nunc Jenæ exultantis, ut videas, quales viros hæc Ecclesia amiserit per turbam usurariam.

III.

S. D. *Magnifice & clarissime D. Doctor.*

Illustriss. Princeps meus Ulricus, dux Megapol. amicinæ suæ Urtulæ, Abbatissæ Ribnicensi, monumentum erigi curat, cui usitato principum more, sedecim avorum nomina cum insignibus effingi ex marmore curat. Deest autem nobis ex sedecim abavis, unica Jacobi Marchionis Badensis conjux, quæ, quo nomine, & ex qua gente orta fuerit, ignoramus. Ad te igitur, velut ad sacram ancoram confugimus, ac ut nomen uxoris, & familiam illius nobis indices, rogamus. Memini aliquando te mihi integram Marchionum Badensium Genealogiam cum singulorum conjugibus promittere. Id si nunc tibi præstare vacat, pergratum erit: Sin secus constitutum est, Jacobi tamen illius ab Ænea Sylvio adeo honorificè celebrati, conjugem & familiam, ex qua orta est, indicabis. Nostra tibi studia & officia vicissim cum omni observantia constabunt. Benè vale. 20. Martii, Anno 1590.

David Chytræus.

Inscriptio.

*Magnifico & clarissimo viro, D. JOANNI PISTORIO,
Artis Medicae Doctori, & Marchionum Badensium Archi-
atro, Domino suo.*

IV.

Gratiam & pacem à DEO patre nostro, Jesu Christo, Domino nostro, Reverende & doctissime D. D. Compater honorande.

ET si nihil amplius, ad te, quod scriberè, habebam, tamen cum hic mihi tabellarius operam suam offerret, nolui eum vacuum remittere, cum præsertim diceret, se ad te